II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 20 päivänä lokakuuta 2004,

”Invest Northern Ireland Venture 2003” -tukiohjelmasta, jonka Yhdistynyt kuningaskunta aikoo toteuttaa pk-yritysten hyväksi Pohjois-Irlannissa

(tiedoksiannettu numerolla K(2004) 3917)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2005/644/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa näiden määräysten [1] mukaisesti ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 20 päivänä maaliskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 26 päivänä maaliskuuta 2003, ”Invest Northern Ireland Venture 2003” -tukiohjelmasta.

(2) Komissio pyysi täydentäviä tietoja edellä mainitusta toimenpiteestä 15 päivänä toukokuuta 2003 päivätyllä kirjeellä D/53203 ja 29 päivänä elokuuta 2003 päivätyllä kirjeellä D/55504.

(3) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset toimittivat pyydetyt tiedot 24 päivänä kesäkuuta 2003 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 1 päivänä heinäkuuta 2003, ja 30 päivänä syyskuuta päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 1 päivänä lokakuuta 2003.

(4) Komissio ilmoitti Yhdistyneelle kuningaskunnalle 26 päivänä marraskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tämän toimenpiteen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

(5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* [2]. Komissio kehotti samalla asianomaisia esittämään huomautuksensa.

(6) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti vastauksensa menettelyn aloittamista koskevaan komission päätökseen 6 päivänä tammikuuta 2004 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 9 päivänä tammikuuta 2004.

(7) Komissio sai huomautuksia yhdeltätoista asianomaiselta. Huomautukset toimitettiin 25 päivänä helmikuuta 2004, 27 päivänä helmikuuta 2004, 1 päivänä maaliskuuta 2004, 2 päivänä maaliskuuta 2004, 3 päivänä maaliskuuta 2004, 4 päivänä maaliskuuta 2004 ja 5 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyillä kirjeillä, jotka kirjattiin saapuneiksi vastaavasti 2 päivänä maaliskuuta 2004, 3 päivänä maaliskuuta 2004, 4 päivänä maaliskuuta 2004, 8 päivänä maaliskuuta 2004 ja 10 päivänä maaliskuuta 2004.

[1] EUVL C 33, 6.2.2004, s. 2.

[2] Ks. alaviite 1.

(8) Komissio toimitti huomautukset 18 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyllä kirjeellä D/52015 Yhdistyneelle kuningaskunnalle, jolle annettiin mahdollisuus vastata niihin.

(9) Yhdistyneen kuningaskunnan kanta asianomaisten huomautuksiin vastaanotettiin 29 päivänä huhtikuuta 2004 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 3 päivänä toukokuuta 2004.

(10) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti lisätietoja ilmoitetusta toimenpiteestä 23 päivänä kesäkuuta 2004 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 24 päivänä kesäkuuta 2004.

II TOIMENPITEEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

1. Toimenpiteen tarkoitus

(11) Toimenpiteen tarkoituksena on tarjota riskipääomaa pienille ja keskisuurille yrityksille ([3]) Pohjois-Irlannissa perustamalla uusi pääomasijoitusrahasto.

(12) Invest Northern Ireland Venture 2003 -rahaston (jäljempänä 'rahasto') tarkoituksena on korjata Pohjois-Irlannin pk-yritysten rahoitukseen liittyviä erityisongelmia.

(13) Komissio hyväksyi 4 päivänä helmikuuta 2003 pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahaston ([4]), joka on kaikki Yhdistyneen kuningaskunnan alueet (Pohjois-Irlanti mukaan luettuna) kattava tukiohjelma.

(14) Pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahasto sääntelee sellaisten pääomasijoitusrahastojen perustamista, jotka ovat erikoistuneet pk-yritysten riskipääomarahoitukseen koko Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Gibraltarissa.

(15) Komissio hyväksyi 4 päivänä helmikuuta 2003 tekemällään päätöksellä valtiontukea saavat pääomasijoitukset tietyillä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisilla tukialueilla rajoittaen yhden sijoituserän enimmäismääräksi 750 000 euroa.

(16) Koska Pohjois-Irlanti on tällä hetkellä luokiteltu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi ([5]), pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahasto-ohjelmaan perustuvien, Pohjois-Irlannissa pk-yrityksiin tehtävien sijoitusten määrä on rajoitettu 750 000 euroon yhdessä erässä.

(17) Pohjois-Irlannin erityisongelmien vuoksi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten tarkoituksena on myöntää ilmoitetun toimenpiteen avulla Pohjois-Irlannin pk-yrityksille riskipääomarahoitusta, jonka määrä on enintään 1 500 000 Englannin puntaa (2 200 000 euroa) yhdessä erässä. Tuen määrä ylittää siten pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastoa koskevassa päätöksessä hyväksytyn yhdessä erässä tehtävien sijoitusten enimmäismäärän.

(18) Kaikki muut ilmoitetun toimenpiteen tärkeimmät seikat noudattavat pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastosta tehdyssä päätöksessä asetettuja ehtoja.

2. Toimenpiteen kuvaus

Tukiohjelman oikeusperusta

(19) Tukiohjelman oikeusperustana on Pohjois-Irlannin teollisuuden kehittämisestä vuonna 1982 tehdyn päätöksen (Industrial Development (Northern Ireland) Order 1982) 7 artikla.

Tukiohjelman talousarvio

(20) Yhdistynyt kuningaskunta ehdottaa, että perustetaan pääomasijoitusrahasto, jonka suuruus on 15–20 miljoonaa Englannin puntaa (22–29 miljoonaa euroa).

(21) Jos rahastoon saadaan hankittua alle 20 miljoonaa Englannin puntaa (29 miljoonaa euroa), hallituksen osuus pienenee suhteellisesti.

(22) Jos rahastoon saadaan hankittua yli 20 miljoonaa Englannin puntaa (29 miljoonaa euroa), rahasto hyväksyy yksityisen sektorin sijoittajien lisäsijoitukset. Hallituksen rahoitusosuutta ei lisätä vastaavalle tasolle.

(23) Julkisen rahoituksen osuus rahastosta ei missään tapauksessa ylitä 50 prosenttia rahaston kokonaismäärästä.

Tukiohjelman kesto

(24) Rahasto perustetaan uutena rahastona kymmenen vuoden ajaksi ja se toimii yhtiömuodoltaan kommandiittiyhtiönä. Toiminta-aikaa voidaan pidentää kaikkien sijoittajien suostumuksella siten, että se on enintään kaksitoista vuotta. Tämän tarkoituksena on helpottaa onnistunutta luopumista rahaston tuesta.

Tukiohjelman edunsaajat

(25) Tukiohjelma koskee ainoastaan Pohjois-Irlannin pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

(26) Tukiohjelmasta ei saa myöntää tukea vaikeuksissa oleville yrityksille.

([3]) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten tämän ohjelman tarkoituksiin soveltama pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva määritelmä on poikkeuksetta yhdenmukainen sen määritelmän kanssa, joka on esitetty Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyyn valtiontukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 70/2001 liitteessä I (EYVL L 10, 13.1.2001, s. 33). Asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 364/2004 (EUVL L 63, 28.2.2004, s. 22).

([4]) Valtiontuki N 620/02 – Yhdistynyt kuningaskunta: Pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahasto. Komission päätös, tehty 4 päivänä helmikuuta 2003 (K/2003/110).

([5]) Valtiontuki N 265/2000 – Yhdistynyt kuningaskunta: Aluetukikartta 2000–2006 (EYVL C 272, 23.9.2000, s. 43).

(27) Rahoitusta ei myönnetä ylikapasiteetista kärsivillä aloilla (laivanrakennus ja EHTY-alat mukaan luettuina) toimiville yrityksille.

Sijoitusten suuruus

(28) Rahaston tuensaajina oleviin pk-yrityksiin tekemien sijoitusten määrä vaihtelee 250 000:sta Englannin punnasta (367 000 euroa) 1 500 000 puntaan (2 200 000 euroa). Joissakin tapauksissa voidaan tehdä jatkosijoituksia uutta rahoituskierrosta varten. Tätä koskevat päätökset eivät riipu aikaisemmista sijoituspäätöksistä ja ne perustuvat tuensaajina olevien pk-yritysten tuloksiin.

Tukiohjelmasta myönnettävän tuen kumuloituminen

(29) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että tukiohjelmasta riskipääomarahoitusta saavien pk-yritysten muita aluetukia ja pk-yritysten tukia pienennettäisiin sijoituksen keston ajaksi 30 prosentilla siitä tuki-intensiteetistä, jonka komissio muussa tapauksessa olisi todennut yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

Menettelyn aloittamisen syyt

(30) Valtiontukea ja riskipääomaa koskevassa komission tiedonannossa (jäljempänä 'tiedonanto') [6] myönnetään, että riskipääomatoimenpiteiden julkisella rahoituksella on rajallinen rooli markkinoilla havaittavien ongelmien ratkaisukeinona.

(31) Tiedonannon mukaan tietyt tekijät, kuten epätäydellinen tai epätasainen informaatio taikka liiketoimen korkeat kustannukset, vaikuttavat kielteisesti pk-yritysten mahdollisuuksiin saada riskipääomaa. Nämä tekijät voivat johtaa markkinoiden toiminnan riittämättömyyteen, joka voi oikeuttaa julkisen tuen.

(32) Tiedonannossa todetaan lisäksi, että yhteisön riskipääomamarkkinat eivät yleisesti ole epäonnistuneet. Joidenkin sijoitusmuotojen kohdalla ja yritysten elinkaaren tietyissä vaiheissa on kuitenkin markkina-aukkoja. Tämän lisäksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisilla tukialueilla on erityisongelmia.

(33) Tiedonannossa selvitetään, että komissio edellyttää yleensä todisteita markkinoiden toiminnan riittämättömyydestä ennen kuin se hyväksyy riskipääomatoimenpiteitä.

(34) Se saattaa kuitenkin hyväksyä markkinoiden toiminnan riittämättömyyden ilman lisätodisteita, jos kokonaan tai osittain valtiontuella rahoitettavina riskipääomatoimenpiteinä yritykselle myönnettävä rahoituserä on tukialueiden ulkopuolella suuruudeltaan enintään 500 000 euroa tai perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisella tukialueella 750 000 euroa taikka perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella tukialueella 1 miljoona euroa.

(35) Tämän seurauksena komissio edellyttää ehdotetun riskipääomatoimenpiteen oikeuttavaa osoitusta markkinoiden toiminnan riittämättömyydestä tapauksissa, joissa nämä enimmäismäärät ylitetään. Tämä on esitettävä ennen kuin komissio arvioi toimenpiteen soveltuvuutta niiden positiivisten ja negatiivisten arviointiperusteiden perusteella, jotka on esitetty tiedonannon VIII.3 kohdassa.

(36) Yhdistyneen kuningaskunnan ehdottamasta Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelmasta on tarkoitus tehdä Pohjois-Irlannin pk-yrityksiin riskipääomasijoituksia, joiden määrä vaihtelee 250 000:sta Englannin punnasta (367 000 euroa) 1 500 000 puntaan (2 200 000 euroa) yhdessä erässä.

(37) Pohjois-Irlanti on luokiteltu Yhdistyneen kuningaskunnan aluetukikartassa vuosille 2000–2006 perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi.

(38) Tiedonannon säännösten mukaisesti komissio olisi tämän vuoksi valmis hyväksymään markkinoiden toiminnan riittämättömyyden ilman lisätodisteita, jos kokonaan tai osittain valtiontuella rahoitettava Pohjois-Irlannin pk-yritysten riskipääomarahoitus olisi enintään 750 000 euroa kuten tiedonannon VI.5 kohdassa säädetään perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten tukialueiden osalta.

(39) Yhdistynyt kuningaskunta on selventänyt ilmoituksessa, että rahoituserien ehdotettua 1 500 000 Englannin punnan (2 200 000 euroa) enimmäismäärää lukuun ottamatta kaikki muut ehdotetun toimenpiteen tärkeimmät osatekijät ovat jo hyväksytyn pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahaston ehtojen mukaisia.

(40) Komissio katsoo tämän vuoksi, että pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastosta tehty päätös koskee niitä Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelman mukaisesti ehdotettuja sijoituksia, joiden määrä on 250 000–510 000 Englannin puntaa (367 000–750 000 euroa) yhdessä erässä.

(41) Tiedonannon säännösten mukaisesti Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelman mukaisesti ehdotetut riskipääomasijoitukset, joiden määrä on 510 000–1 500 000 Englannin puntaa (750 000–2 200 000 euroa), edellyttäisivät, että Yhdistynyt kuningaskunta esittää todisteet markkinoiden toiminnan riittämättömyydestä.

[6] EYVL C 235, 21.8.2001, s. 3.

(42) Markkinoiden riittämättömän toiminnan osoittamiseksi Yhdistynyt kuningaskunta viittasi tehdyssä tutkimuksessa ([7]) esille nousseisiin Pohjois-Irlannin pääomamarkkinoiden poikkeuksellisiin piirteisiin. Tärkeimpinä perusteluina esitettiin seuraavat:

a) Pohjois-Irlannin pk-yrityksille tarkoitettujen pääomasijoitusten tarjonta on erityisen niukkaa 250 000–1 500 000 Englannin punnan (367 000–2 200 000 euron) suuruusluokkaa olevien sijoitusten osalta.

b) Vaikka myös muiden alueellisten talouksien markkinoiden toiminta on riittämätöntä, ongelma korostuu Pohjois-Irlannissa seuraavista syistä:

i) Pohjois-Irlannin pääomamarkkinat ovat useita vuosia muuta Yhdistynyttä kuningaskuntaa jäljessä sijoitusten kokonaisarvon, sijoitusten lukumäärän, rahastojen määrän ja rahaston hallinnointitaitojen saatavuuden osalta.

ii) Pohjois-Irlannin markkinoiden koko, niiden syrjäinen sijainti Yhdistyneen kuningaskunnan muihin alueisiin nähden ja alueen levottomuuksien pitkäaikainen vaikutus ovat johtaneet siihen, ettei alueella ole täysin yksityisen sektorin riskipääomarahastoja, jotka toimisivat joko paikallisesti tai tehden sijoituksia Pohjois-Irlannin pk-yrityksiin Yhdistyneen kuningaskunnan pääsaarelta käsin.

iii) Lisäksi Pohjois-Irlantiin on vaikea houkutella kokeneita sijoitusrahaston hoitajia.

(43) Komissio ilmoitti Yhdistyneelle kuningaskunnalle 26 päivänä marraskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelman osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

(44) Komissio totesi kirjeessä epäilevänsä sitä, voidaanko Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoiden riittämättömän toiminnan osoittamiseksi esittämien seikkojen nojalla riittävästi perustella sellaisten riskipääomasijoitusten rahoituserien myöntämistä, joiden määrä ylittää huomattavasti tiedonannossa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisille tukialueille määritetyt enimmäismäärät.

(45) Komissio ilmoitti lisäksi katsovansa, että kysymystä oli tarkasteltava perusteellisemmin. Arvioinnissa olisi otettava huomioon asianomaisten esittämät huomautukset. Komissio voisi päättää vasta asianomaisten esittämien huomautusten arvioinnin jälkeen, muuttaako Yhdistyneen kuningaskunnan ehdottama toimenpide kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

([7]) "Market Failure in the Supply of Venture Capital Funds for SMEs in Northern Ireland". Invest NI, lokakuu 2002.

III **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(46) Vastauksena muodollisen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen julkaisemiseen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* komissio sai huomautuksia seuraavilta asianomaisilta:

— Enterprise Equity (NI) Limited

— Momentum Northern Ireland

— Qubis Limited

— Ulster Farmers' Union

— CBI Northern Ireland

— Institute of Directors Northern Ireland

— Investment Belfast Limited

— Inter Trade Ireland

— BDO Stoy Hayward

— The Ulster Society of Chartered Accountants

— International Fund for Ireland.

(47) Kaikki esitetyt huomautukset olivat myönteisiä. Niissä korostettiin toimenpiteen tärkeyttä ja ehdotettujen sijoitusten enimmäismäärien sopivuutta.

(48) Asianomaisten esittämissä huomautuksissa tuodaan esille Pohjois-Irlannin paikallisten yritysten vaikeudet saada 1–1,5 miljoonan Englannin punnan (1,5–2,2 miljoonan euron) suuruista pääomarahoitusta. Tämä johtuu pääasiassa seuraavista syistä:

a) Muun Yhdistyneen kuningaskunnan pääomasijoitusrahastot ovat nostaneet sijoitusten vähimmäistasoa ja tämä kehitys heijastuu myös Pohjois-Irlannissa.

b) Pohjois-Irlannin syrjäinen sijainti nostaa rahastojen kustannuksia.

c) Yhdistyneen kuningaskunnan muiden alueiden ja Irlannin rahastot eivät yleensä ole kiinnostuneita tämän suuruusluokan sijoituksista. Pohjois-Irlannissa ei ole myöskään paikallista rahastoa, joka pystyisi toteuttamaan tällaisia sijoituksia.

d) Aikaisemmista levottomuuksista johtuva yleinen kielteinen mielikuva. Tämä vääristynyt käsitys vaikuttaa edelleen kielteisesti sijoittajien asenteisiin heidän harkitessaan Pohjois-Irlantia sijoituskohteena.

IV **YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN HUOMAUTUKSET**

(49) Yhdistyneen kuningaskunnan huomautukset, jotka koskevat komission päätöstä aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen muodollinen menettely sekä asianomaisten esittämiä näkökohtia, esitetään tiivistettynä seuraavissa kappaleissa.

(50) Pohjois-Irlannin kilpailuaseman parantamiseksi on korjattava useita yleisiä taloudellisia heikkouksia:

a) Pohjois-Irlannin bruttokansantuote asukasta kohti alittaa Yhdistyneen kuningaskunnan keskiarvon (ollen 77,5 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan keskiarvosta). Ero kaventui vain vähän 1990-luvulla (3 prosenttiyksikköä vuodesta 1989).

b) Pohjois-Irlannin koko talouden tuottavuus (mitattuna bruttokansantuotteena työntekijää kohti) alittaa Yhdistyneen kuningaskunnan tuottavuuden (ollen 89 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan keskiarvosta).

c) Talous on erittäin riippuvainen pienyrityksistä: yhteensä 85 000 yrityksestä 99 prosenttia on alle 50 työntekijän yrityksiä ja 93 prosenttia alle 10 työntekijän yrityksiä.

d) Teollisuustuotanto on edelleen riippuvainen vähän lisäarvoa tuottavista perinteisistä tuotannonaloista. Korkean lisäarvon omaavien yritystoimintaan liittyvien palveluiden osuus on vain puolet Yhdistyneen kuningaskunnan vastaavasta osuudesta.

e) Osaamiseen perustuvia yrityksiä on vain vähän Yhdistyneen kuningaskunnan muihin alueisiin verrattuna.

f) T&K- ja innovaatiotoiminta on vähäistä.

g) Perustettujen uusien yritysten osuus on Yhdistyneen kuningaskunnan alueista pienimpiä.

h) Perustamisvaiheen yrityksille tarjottavan laina- ja pääomarahoituksen puute.

(51) Yleisten taloudellisten heikkouksien lisäksi myös Pohjois-Irlannin pääomamarkkinat ovat alikehittyneet Yhdistyneen kuningaskunnan muihin alueisiin verrattuina:

a) Pohjois-Irlannissa tehdyt pääomasijoitukset olivat vuosina 1985–2002 vain 0,7 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan pääomasijoitusten kokonaismäärästä. Pohjois-Irlannin osuus Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:sta oli samaan aikaan 2,2 prosenttia.

b) Pohjois-Irlannin pääomasijoitustoiminnan olisi nelinkertaistuttava nykytasostaan, jotta se vastaisi Yhdistyneen kuningaskunnan muiden alueiden, kuten Walesin ja Skotlannin, asukasta kohti laskettujen pääomasijoitusten tasoa.

(52) Useat yleiset tekijät vaikuttavat tähän tilanteeseen:

a) Syrjäinen sijainti: Pohjois-Irlannin sijainnista aiheutuu huomattavaa haittaa.

b) Oman yritystoiminnan kasvu: levottomuudet ovat viime vuosina huomattavasti rajoittaneet alueen talouskasvua.

c) Avustuksiin turvautuminen: Tämä johtuu siitä, että hallituksen on ollut osallistuttava Pohjois-Irlannin teollisuuden kehittämiseen huomattavasti suuremmalla panostuksella kuin Yhdistyneen kuningaskunnan muilla alueilla. Tämän seurauksena yritysten ei ole tarvinnut harkita uuden pääoman hankintaa.

(53) Vaikka viime vuosina on jo perustettu joitakin rahastoja, jatkossa on vielä paljon tehtävää. Tämä koskee erityisesti riittävän sijoitusten määrän toteuttamista, mutta myös sijoittajien valikoiman ja määrän laajentamista:

a) Pääoman saatavuus on heikkoa Pohjois-Irlannissa. Alueella toimii vain joitakin paikallisia rahastoja, jotka keskittyvät pääasiassa piensijoituksiin.

b) Alueella toimii päätoimisesti ainoastaan kolme pääomasijoitusrahaston hoitajaa.

c) Suurin osa käytettävissä olevista pääomasijoitusrahastoista tarjoaa alle 500 000 Englannin punnan (730 000 euron) suuruisia sijoituksia.

d) Useiden selvitysten mukaan tekniikan alan yritysten alkuvaiheen rahoituksen keskimääräinen määrä kasvaa markkinoiden kehittyessä. Pohjois-Irlannissa yritysten ensimmäisen rahoituskierroksen pääoman puutteen odotetaan kohdistuvan tulevien viiden vuoden aikana sijoituksiin, joiden suuruus on 250 000–1 500 000 Englannin puntaa (367 000–2 200 000 euroa).

e) Kun otetaan huomioon hankkeiden koon kasvu sekä ennakoitu rahoituksen kysynnän lisääntyminen, Pohjois-Irlantiin olisi seuraavien viiden vuoden aikana perustettava vähintään kaksi tai useampia kaupallisen suuruusluokan rahastoa, joiden sijoituspääoma olisi noin 15 miljoonaa Englannin puntaa (22 miljoonaa euroa). Yhden niistä olisi oltava hallituksen tukema rahasto.

(54) Yhdistynyt kuningaskunta ei kommentoinut asianomaisten vastauksia muutoin kuin korostamalla sitä, että niissä ilmaistiin voimakas tuki ehdotetun rahaston perustamiselle.

V TOIMENPITEEN ARVIOINTI

(55) Komissio on tutkinut tukiohjelman EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan ja erityisesti antamansa tiedonannon perusteella. Arvioinnin tulokset on esitetty tiivistettynä johdanto-osan kappaleessa 56 ja sitä seuraavissa kappaleissa.

1. **Laillisuus**

(56) Ohjelmasta ilmoittaessaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat noudattaneet EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

2. **Valtiontuen olemassaolo**

(57) Yhdistynyt kuningaskunta vahvistaa, että riskipääomarahoituksen yhden erän sallittua enimmäismäärää lukuun ottamatta kaikki muut Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelman tärkeimmät osatekijät ovat komission pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastosta tekemän päätöksen mukaiset.

(58) Arvioidessaan valtiontuen olemassaoloa tarkasteltavana olevassa tapauksessa komissio noudattaa tämän vuoksi kyseisessä päätöksessä esitettyä arviointia.

(59) Pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastoa koskevassa päätöksessään komissio totesi, että tiedonannon IV.2 kohdan mukaisesti valtiontukea koskevassa arvioinnissa on otettava huomioon mahdollisuus, että riskipääomatoimenpide voi sisältää tukea eri tasoilla.

(60) Komissio esitti päätelmänään, että pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastoon sisältyi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea sekä sijoittajien että tuensaajina olevien pk-yritysten tasolla. Komissio katsoi myös, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta ei ollut kyse rahaston tasolla eikä pk-yrityksille myönnettyjen vakuudettomien lainojen (joihin sovellettiin voimassa olevaa viitekorkoa lisättynä vähintään 4 prosenttiyksiköllä) tasolla eikä voimassa olevan viitekoron mukaisesti myönnettyjen vakuudellisten lainojen tasolla.

(61) Tämä arviointi pätee edelleen tässä päätöksessä arvioitavan ilmoitetun toimenpiteen osalta.

3. **Markkinoiden toiminnan riittämättömyyttä koskevat todisteet**

(62) Tiedonannon säännösten mukaisesti komissio on valmis hyväksymään markkinoiden toiminnan riittämättömyyden ilman lisätodisteita, jos kokonaan tai osittain valtiontuella rahoitettava pk-yritysten riskipääomarahoitus perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisilla tukialueilla on tiedonannon VI.5 kohdan mukaisesti enintään 750 000 euroa.

(63) Yhdistyneen kuningaskunnan ehdottaman toimenpiteen nojalla on tarkoitus tehdä Pohjois-Irlannin pk-yrityksiin riskipääomasijoituksia, joiden määrä vaihtelee 250 000:sta Englannin punnasta (367 000 euroa) 1 500 000 puntaan (2 200 000 euroa) yhdessä erässä.

(64) Pohjois-Irlanti on luokiteltu Yhdistyneen kuningaskunnan aluetukikartassa vuosille 2000–2006 perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi. Saman aluetukikartan mukaan se on kuitenkin luokiteltu ”poikkeukselliseksi” perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi tukialueeksi, jolla sovellettava aluetuen enimmäismäärä on 40 prosenttia. Tätä raja-arvoa sovelletaan yleensä perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisiin alueisiin.

(65) Tiedonannon säännösten mukaisesti komissio on ilmoittanut Yhdistyneelle kuningaskunnalle, että koska ilmoitetun tukiohjelman mukaisesti ehdotetut riskipääomasijoitukset ylittävät perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisille tukialueille säädetyn 750 000 euron enimmäismäärän, Yhdistyneen kuningaskunnan on esitettävä todisteet markkinoiden toiminnan riittämättömyydestä.

(66) Osoittaakseen Pohjois-Irlannin pk-yrityksiin kohdistuvien 750 000 euroa ylittävien riskipääomasijoitusten markkinoiden riittämättömän toiminnan Yhdistynyt kuningaskunta esitti perusteluja, joiden mukaan Pohjois-Irlannin pääomamarkkinoihin liittyy poikkeuksellisia piirteitä, jotka erottavat sen Yhdistyneen kuningaskunnan muista alueista.

(67) Yhdistyneen kuningaskunnan perustelujen tueksi esitettiin tutkimus, jonka mukaan Pohjois-Irlannin pk-yrityksille tarkoitettujen yksityisten pääomasijoitusten tarjonta on erityisen niukkaa 250 000–1 500 000 Englannin punnan (367 000–2 200 000 euron) suuruusluokkaa olevien sijoitusten osalta.

(68) Vaikka tällaista markkinavajetta esiintyy myös muiden alueellisten talouksien markkinoilla, ongelma korostuu Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan Pohjois-Irlannissa. Tämä käy ilmi Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamasta tutkimuksesta.

(69) Tutkimuksen mukaan Pohjois-Irlannin pääomamarkkinat poikkeavat sijoitusten määrän ja arvon osalta huomattavasti Yhdistyneen kuningaskunnan muista alueista, kuten Skotlannista ja Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueesta. Alkuvaiheen yrityksiin Skotlannissa tehtyjen sijoitusten määrä oli vuosina 2000–2002 9,9 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan sijoitusten kokonaismäärästä. Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueen vastaava luku oli 8,1 prosenttia. Pohjois-Irlannin osuus kokonaismäärästä oli ainoastaan 4,4 prosenttia. Laajennusvaiheen yritysten osalta vastaava luku oli Skotlannissa 10,2 prosenttia (Yhdistyneen kuningaskunnan kokonaismäärästä), 7,9 prosenttia Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueella ja ainoastaan 2,4 prosenttia Pohjois-Irlannissa.

(70) Vuosina 2000–2002 tehtyjen alku- ja laajennusvaiheen sijoitusten arvon osalta tutkimuksesta käy ilmi, että Skotlannin osuus alkuvaiheen sijoitusten kokonaisarvosta oli 8,1 prosenttia, Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueen 5,7 prosenttia ja Pohjois-Irlannin 2,2 prosenttia. Ero korostuu entisestään tarkasteltaessa laajennusvaiheen yrityksiin tehtyjen sijoitusten arvoa. Skotlannin osuus on 9,5 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan sijoitusten kokonaisarvosta, Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueen 21,2 prosenttia ja Pohjois-Irlannin ainoastaan 0,7 prosenttia.

(71) Tulosta tukevat tutkimuksen tiedot, joissa vertaillaan vuosina 2000–2002 tehtyjen sijoitusten keskimääräistä arvoa. Niiden mukaan alkuvaiheen sijoitusten keskimääräinen arvo on koko Yhdistyneessä kuningaskunnassa 1,14 miljoonaa Englannin puntaa. Skotlannissa keskimääräinen arvo on 0,93 miljoonaa puntaa, Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueella 0,81 miljoonaa puntaa ja Pohjois-Irlannissa 0,36 miljoonaa puntaa. Myös tältä osin ero korostuu huomattavasti tarkasteltaessa laajennusvaiheen pk-yrityksiä. Yhdistyneen kuningaskunnan sijoitusten keskiarvo on 2,82 miljoonaa Englannin puntaa. Skotlannissa keskiarvo on 2,63 miljoonaa puntaa, Luoteis-Englannin ja Merseysiden alueella 7,62 miljoonaa puntaa ja Pohjois-Irlannissa ainoastaan 0,86 miljoonaa puntaa.

(72) Pohjois-Irlannin pääomamarkkinoiden suhteellista heikkoutta erityisesti laajennusvaiheen pk-yritysten kannalta korostavat luvut (tutkimuksen mukaan Pohjois-Irlannin osuus Yhdistyneen kuningaskunnan pääomasijoitusten kokonaismäärästä on ainoastaan 0,7 prosenttia, kun sen osuus Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:sta on 2,2 prosenttia) selittyvät tarkastelemalla Pohjois-Irlannissa nykyisin toimivia pääomasijoitusrahastoja. Tällä hetkellä toimivista kahdeksasta pääomasijoitusrahastosta ainoastaan yksi tarjoaa 250 000–1 500 000 Englannin punnan suuruusluokan rahoitusta. Tämä rahasto on kuitenkin jo sijoitusjaksonsa lopussa. Kaikki muut rahastot tarjoavat ainoastaan alle 250 000 Englannin punnan suuruisia sijoituksia.

(73) Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle toimittamassa tutkimuksessa esitetään, että pääomarahoituksen niukkuus 250 000–1 500 000 Englannin punnan suuruusluokassa liittyy selkeästi Pohjois-Irlannin yleisiin sosioekonomisiin erityispiirteisiin, kuten edellä 50 kappaleessa ja sitä seuraavissa kappaleissa on kuvailtu. Nämä Pohjois-Irlannin erityispiirteet, erityisesti sen syrjäinen sijainti ja levottomuuksien pitkäaikainen vaikutus, ovat pahentaneet tiedonannossa kuvailtuja markkinoiden riittämättömän toiminnan syitä eli epätäydellistä ja epätasaista informaatiota sekä liiketoimien korkeita kustannuksia.

(74) Komissio totesi ehdotettua tukitoimenpidettä koskevan perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että koska tukiohjelman mukaisesti ehdotetut sijoitusten enimmäismäärät ylittävät huomattavasti tiedonannossa säädetyt enimmäismäärät, komission on pyydettävä asianomaisten huomautuksia ennen kuin se voi päättää, muuttaako toimenpide kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisesti.

(75) Kaikki asianomaisten esittämät huomautukset olivat myönteisiä. Niissä korostettiin yleisesti toimenpiteen tärkeyttä ja ehdotettujen sijoitusten enimmäismäärien sopivuutta.

(76) Ottaen huomioon alkuperäisessä ilmoituksessa esitetyt tiedot, asianomaisten esittämät huomautukset sekä Yhdistyneen kuningaskunnan perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamista koskevan komission päätöksen jälkeen toimittamat lisätiedot, komissio päättelee, että Yhdistynyt kuningaskunta on esittänyt riittävät todisteet Pohjois-Irlannin pääomamarkkinoiden riittämättömästä toiminnasta.

4. **Toimenpiteen soveltuvuus yhteismarkkinoille**

(77) Yhdistynyt kuningaskunta on vahvistanut, että riskipääomarahoituksen yhden erän sallittua enimmäismäärää lukuun ottamatta kaikki muut ilmoitetun tukiohjelman tärkeimmät osatekijät ovat pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastosta tehdyn komission päätöksen mukaiset.

(78) Ilmoitetun valtiontuen yhteismarkkinoille soveltuvuutta koskeva arviointi noudattaa tämän vuoksi pienten ja keskisuurten yritysten pääoma- ja lainarahastosta tehdyssä päätöksessä esitettyä arviointia. Viimeksi mainittua asiaa koskevassa päätöksessään komissio totesi, että kaikki tiedonannon VIII.3 kohdassa määritellyt positiiviset tekijät täyttyivät. Tämä koskee myös Invest Northern Ireland Venture 2003 -rahastoa.

(79) Positiivisiksi tekijöiksi katsotaan seuraavat:

a) Rajoitukset, jotka koskevat sijoituksia perustamis- ja alkuvaiheessa oleviin pk-yrityksiin ja/tai toimintansa laajentamiseen tai monipuolistamiseen pyrkiviin pk-yrityksiin.

b) Toimenpiteiden kohdistaminen riskipääomamarkkinoiden riittämättömyyteen: pääasiassa pääoma- tai välirahoituksen tarjoaminen pk-yrityksille.

c) Sijoituspäätösten perustuminen voitto-odotuksiin: vähintään 40 prosenttia rahaston pääomasta saadaan markkinataloussijoittajilta. Ammattimaiset sijoitusrahaston hoitajat tekevät kaikki sijoituspäätökset, ja heidän palkkionsa riippuu suoraan rahaston tuloksesta.

d) Sijoittajien ja sijoitusrahastojen välisen suhteen vääristymisen minimointi: sijoittajat valitaan tarjouskilpailun perusteella. Yksityisille sijoittajille tiedotetaan sijoitusmahdollisuuksista mainonnan avulla. Yksittäisten henkilöiden tai organisaatioiden rahastoon tekemiä sijoituksia ei rajoiteta. Sijoittajat valitaan soveltamalla vähiten edullisia ehtoja, jotka ovat tarpeen yksityisen sektorin sijoitusten saamiseksi. Jotta sijoittajien saamat liian suuret korvaukset voitaisiin estää, rahastosta saatavat edut jaetaan julkisten ja yksityisten sijoittajien kesken suhteessa niiden sijoittamiin määriin.

e) Alakohtaisuus: herkät alat jäävät rahaston ulkopuolelle.

f) Liiketoimintasuunnitelman perusteella tehtävät sijoitukset: Kaikki sijoitukset tehdään selkeiden liiketoimintasuunnitelmien perusteella. Niihin liittyy useita muita vakioituja taloudellisia arviointeja, joiden tarkoituksena on varmistaa hankkeen elinkelpoisuus ja siitä odotetun tuoton saaminen.

g) Tukitoimenpiteiden yhteen yritykseen kumuloitumisen välttäminen: Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että tukiohjelmasta riskipääomarahoitusta saavien pk-yritysten muita aluetukia ja pk-yritysten tukia pienennettäisiin sijoituksen keston ajaksi 30 prosentilla siitä tuki-intensiteetistä, jonka komissio muussa tapauksessa olisi todennut yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

(80) Tämän perusteella voidaan päätellä, että ilmoitettu tukiohjelma sisältää kaikki tiedonannossa edellytetyt positiiviset tekijät.

VI **PÄÄTELMÄ**

(81) Komissio päättelee, että Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelma täyttää tiedonannossa asetetut ehdot. Ilmoitettu toimenpide olisi tämän vuoksi todettava yhteismarkkinoille soveltuvaksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen tarkoitettuna tukena, joka ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Yhdistynyt kuningaskunta aikoo myöntää Invest Northern Ireland Venture 2003 -tukiohjelmasta, soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

Tämän vuoksi tuen toteuttaminen hyväksytään.

2 artikla

Yhdistyneen kuningaskunnan on toimitettava vuosittainen kertomus tukiohjelman toteuttamisesta.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 20 päivänä lokakuuta 2004.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen